

ETHDIARI

Numerò 110
Dimèrcles 19 de mai 1999

HUELHETON DIARI D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ES CANDIDATURES DETH BAISH ARAN O ETH REVULSIU POPULAR ENA VAL

Es partits e coalicions comencen a hèr es presentacions oficiaus des candidatures -ager ac hec Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés e aué ac harà era coalicion Partit dels Socialistes de Catalunya-Progrés Municipal per Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran. Ath delà, ja an gessut oficiaument totes es candidatures publicades enes huelhetons oficiaus. Per açò nosati contunham publicant es listes electoraus e aué ac hèm de tot eth

Baish Aran. Qu'ac presentem tot amassa non ei pas un edart, perque s'en bèth lòc deth país i a ua interconnexion entre es listes municipaus e es listes tath Conselh Generau ei enes terçons dera Irissa e, sus-tot, en de Quate Lòcs. Eth Baish Aran, era zòna dera Val que mès patís eth desequilibri territorial e, precisament, eth lòc a on mès fòrta ei era consciéncia critica des ciutadans. Qu'ei un territòri despartit per dues consciéncias e dus estils de víuer e de hèr politica.

Ei un des lòcs a on eth partit deth sindic Barrera a patit eth prumèr 'escandal' e era prumèra 'punhalada' electorau, protagonizat, precisament, per un des sòns conselhèrs, eth senhor Batalla. Era eliminacion de Batalla deth lideratge dera lista convergenta en terçon de Quate Lòcs la calerà analizar e explicar deth punt d'enguarda der 'ahèr' José Luis Boya - Carlos Barrera. Perque maugrat que se *maquilhe*, i a un autentic problèma. Eth deputat José Luis Boya se presente tà

sindic? Problèmes familhars ara vista? Tanben calerà comprèner era 'viroleta' de Quique Boya Busquet. D'aute costat, era esquèrra de Les ei era anima de tota era renaücion en Aran; e precisament perque ei deth 'suburbi' de Les qu'ac a dificil en d'auti terçons. Ei singular e calerà analizar qu'eth Baish Aran, era zòna mès 'praubà' dera Val, si-gue era anima intellectuau dera cultura populara aranesa. De moment, repassam es listes:

BAUSEN
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés
1- Eugenio Ochoa 2-René Bugat

CANEJAN
Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran
1- JC Lastera 2- Fernando Ales 3-Jaime Marqués 4- Jesús Escots 5-Generosa Marqués

LES -municipaus-		
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés	Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran	Union Popular Aranesa
1-José Montoya Parra 2-Mario Garcíaño Busquet 3-Jorge Ribet Huguet 4- Pedro Sabí 5-Pedro Cuitó Ané 6-José Ramon Parra Romero 7- Maria Victoria Navarro	1- Emilio Medán Ané 2-Francés Boya 3-Antonio Barrau Condo 4-Jesús Francisco Moreno Estévez 5-Antonio Ané Aunós 6-Ramon Lara Moreno 7-Carolina Nuñez Marchal	1-Vicente Barber Bares 2- Enrique Manuel Boya Busquet 3- Ester Sirat Sanglada 4-Veronique Maria Fontan Puyol 5- Daniel Boya Rodriguez 6- Maria José Boya Abadia 7-Manuel González Busquet
Suplents 1-Gabriel Morales 2-Manuela Sanglada 3-M. Carmen Puerma Sabí	Suplents 1-Amado Roy 2-Carlos Llobet 3-Rosa Maria Boya	Suplents 1- Luciano Fernández Palomino 2- Antonio Vila Boya 3- Maria Teresa Berengué Martorell

BOSSÒST -municipaus-		
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés	Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran	Union Popular Aranesa
1-Felipe Delseny Caubet 2-Máximo Ramón Rodríguez Herrero-Rincón 3-Mercedes Delaurens Deo 4-José López Ruiz 5-José Andrés Madrid 6-Maria del Valle Martínez Sas 7-Emilio Delaurens Candau Suplents 1-José M. Rellá 2- Marcelino Sanza 3-Paloma Puche Martín	1-Maria Ángeles Medan Noguera 2-Ramon Bollo Lara 3-Maria Cristina Almansa Artiga 4-Maria Isabel Moga Muñoz 5-Hipólito Cristóbal Cruces 6-Miguel Almansa Calzado 7- Juanita Santafusta Baqueria Suplents 1-José Silvestre Castells 2- Ernesto Medán Noguera 3-Joaquin Vivancos Sanmartín	1-Juan Rubio Garcia 2-Francisco Rodríguez Miranda 3- Juan Mercadé Casas 4-Rafael Matas Balaguer 5-Salvador Hijano 6-Adolfo Rago 7- Juana Berart Estampa Suplents 1-M D. Castelló 2- Rafael Hijano 3-M Carmen Vieltez Alonso

ARRES	
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés	Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran
1- Pedro Castet Suplents 1-Antonio Rella 2- José Manuel Castet	1-Armando Castet 2-Juan Cortes Abella

ES BORDES		
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés	Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran	Union Popular Aranesa
1-Francisco Meddan Juanmartí 2- Luis Bernadets Puyol 3-Conrada Chacón 4-Joaquin Estrada 5- Araceli Paderros	1-Ana Maria Tomàs 2-Pere Cots Casanha	1-Soledad Alvarez Gutiérrez 2- Carlos Dominguez Morales
ARRÓ		
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés		
1-Jesús Bernadets Puyol		

VILAMÓS
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés
1-Francisco Castet Condó 2-Lucila Arró 3-Francisco Peña 4- Manuel Aunós 5-Jesús Martínez Fernández

ES CANDIDATS ATH CONSELH GENERAU D'ARAN		
QUATE Lòcs		
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés	Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran	Union Popular Aranesa
1 José Luis Boya González 2Mercedes Delaurens Deó 3 Jose Montoya Parra Suplent 1 Emilio Delaurens Candau Suplent 2 Mario Garciaño Busquet Suplent 3 Eugenio Ochoa de Alda Rodriguez	1 Emilio Medan Ané 2 Miguel Almansa Calzado 3 Francés Boya Alós Suplent 1 Jesús Escot Farre Suplent 2 Virginia Basulles Suplent 3 M. Angeles Medan Noguera	1 Francisco Rodriguez Miranda (PP) 2 Enrique Manuel Boya Busquet (indep.) 3 Ester Sirat (indep.) Suplent 1 Manuel Gonzalez Busquet (PP) Suplent 2 Juan Rubio Garcia
LAIRISSA		
Convergència Democràtica Aranesa-Partit Nacionalista Aranés	Partit Socialista de Catalunya-Progrés Municipal-Unitat d'Aran-Gent d'Aran	
1 Francisco Medan Juanmartí Suplent 1 Francisco Castet Condó Suplent 2 Pedro Castet Farré Suplent 3 Conrada Chacon Lopez		1 Pere Cots Casanha Suplent 1 Ana M. Tornas

Eth contradiscors ei ua practica politica qu'en Aran se met en evidéncia de manèra sistematica e continuada. En ciclisme ne dideriem eth contrapedal, qu'enes bicicletes de pinhon fixe hège ath còp deth frèn, e enes batèus ne diden era contramarcha. Aplícat ara politica ei ua manèra de hèr que non a estat inventada acitau, senon que se pòt perfectament trobar exemples a nivèu de Catalonha e der Estat es epòques recentas. Ací, e ja n'è parlat d'auti còps, era tactica ei simpla e bastrussèra: eth politic de torn -cas der alcalde de Vielha, en declaracions a *La Vanguardia*- establís era sua propòsta de govèrn ena desqualificacion d'aqueri que, a talh d'exemple pendent aguesta legislatura e d'ua manèra responsabla an hèt costat ad aqueri ahèrs qu'auien de menestèr eth supòrt dera oposicion tà garantir era governabilitat d'un Ajuntament que, com ben saben toti es ciutadans, a e aurà de besonh er esfòrç de toti es grops politics tà superar era crisi financèra e administratiua que patís. Un contradiscors que, totun, se desactive solet s'auem en compte qu'era coeréncia politica de qui lo practique a demorat manifestament amendrida enes darrèras operacions politiquas, enes quaus er ahèr des pactes a desmantelat eth sòn anterior partit, deishant ena precarietat (politica) mès absoluta membres ben destacats deth sòn anterior grop.

Mès, existís encara un contradiscors mès dangierós e malefic que cau denonciar e alertar sus es sòns perills, es immediats e es que se i associaràn a long tèrme. Ei un ahèr que ven mercat per estratègia (o miopia politica) que Convergència practique a nivèu de Catalonha e que, d'ençà un temps, practique tanben en Aran damb inusitada viruléncia. Ei a díder, en Aran (Catalonha) es opcions politiquas alternatives ath nacionalisme catalan son per definicion es culpables de toti es maus e dolors d'aguesta tèrra, en tot qu'un partit, eth sòn, se hè propietari dera identitat, dera cultura e, en definitiua, dera esséncia deth país.

-Non èster de Convergència -me didie er aute dia un responsable deth govèrn- supòse o ben èster radical-nacionalista aranés o ben espanholista e *botifler*.

Era reflexion deth convergent, que tanben podem liéger tot soent -encara que damb mès subtileza- en *Aué*, respon a un contradiscors negatiu que simplament amague era incapacitat de generar illusions e, per tant, cau era pòr der aute tà mobilizar aqueres volentats que non s'entusiasmen damb era propòsta pròpia. Veigam senon per qué Convergència non manifeste damb claretat era sua orientacion politica tara independéncia catalana en lòc d'amagà-se ena ala essencialista deth nacionalisme? Hè dies qu'en ahèr des nacionalistes auem manifestat que tan legitim ei èster nacionalista aranés, catalan, espanhòl o simplament non èster nacionalista. Enes candidatures deth PSC e d'Unitat d'Aran i a exactament gent qu'ei e que non ei nacionalista, e tanben passe en PSC, a on Maragall acabe de prorrogar un interessant libre deth filosòf Rubert de Ventós sus era Catalonha independenta.

Meti aguesti exemples perque ei ben segur que serà des dera diversitat que se poderà trobar punts d'acòrd tà treballar peth país e enriquí-lo damb aportacions que non supòsen tostemp eth *más de lo mismo*, qu'ei cò qu'aufrissen es que des de CDA [Convergència Democratica Aranesa] preco-

nizen aquerò deth partit unic. Jo, personaument, me sentisqui aluenhat deth nacionalisme essencialista, aqueth que parle des pàtries com d'un tot omogèni e justifique sectarismes e practiques caciquils damb er unic objectiu de salvar un país qu'eri madeishi s'inventen. Era istòria ei plia de

nacionalistes catalans o, inclús bèth un, damb es espanhòls, se van ena madeisha direccion europeïsta e social. En tot cas, e pensi qu'ei cò de mès important, me permet non negar a cap d'eri e acceptà-les en tant que son frut d'ua realitat social e ideologica ben reau en nòste territòri e tanben en Cata-

déncia perque es qu'an seguit era dinamica deth país en aguesti ans saben qu'es plantejaments abituaus en airaus com era cultura e era lengua son, com tanben a passat en Catalonha, ahèrs que non van ena linha de consens senon tot ath contrari e, fin finau, cò important sembla que ja non ei qu'es causes se diguen en aranés o en catalan senon que se va a díder e qui ac va a díder.

Aguesta publicacion, ETH DIARI, ei per exemple un cas evident de discriminacion damb respècte a d'autes que reciben importants quantitats de sòs deth nòste Conselh e enes quaus jo, que demanè de participà-i damb quauqua collaboracion encara non è rebut respòsta, e non sembla qu'es collaboracions siguen, en aguest cas, era mòstra dera pluralitat qu'aurie de garantir un miei independent.

Exercir eth poder legitime un govèrn tà subvencionar o non un producte culturau o mediatic en detriment d'un aute, e açò ei criticable mès legitim. Cò que non ei tan legitim ei discriminar sistematicament tot aquerò que non sigue vinculat a ua ideologia o a un moviment politic determinat, perque aquerò mos pòrte en camin contrari ath dera pluralitat qu'aurie de garantir un país democratic.

Era Generalitat a retirat era licéncia a tres freqüéncias de ràdio dera COPE, emissora dera quau personaument non sò oïdor, mès que sense docte compte damb un nombre important de personas que la escoten. Ath madeish temps a autrejat licéncias a empreses e professionaus clarament vinculats as sues opcions politiquas. Seguidament, premanís un decret tà desmantelar COM Ràdio (maugrat qu'a *posteriori* l'a salvat en un calish), e tot açò en tot qu'Unió Democratica mòstre era sua disconformitat publicament, o es professionaus de TV3 -Barcelona- emeten ua nòta tà denonciar favoritismes en ent que contròtle eth govèrn dera Generalitat. Tot amassa non deïshe d'èster preocupant. Es ciutadans aranesi, especiaument ara qu'èm en epòca electorau, auràn de distingir molt ben era informacion dera propaganda, e era opinion dera notícia.

I aurie manèras de hèr es causes mès democraticament, ei a díder, qu'en Catalonha -e en Aran-, en lòc d'apropà-mos ath model Fraga Iribarne (que dec totes es freqüéncias galhègues ara COPE) copièssim era lei -e er estil- de mediàs anglesi o francesi, e deishèssim era informacion en mans des professionaus independents e non des politics de torn. Tad aquerò cau, sense docte, qu'ath deuant dera ideologia i sigue era democràcia, com un hèt acceptat e participatiu, non pas com un mau a combàter o a patir.

Era contramarcha e eth contrapedal dera desqualificacion non servís tà hè-mos auançar collectiuament, maugrat que bèth un ac pogue utilizar politicament tà conservar eth poder o es sòns interèssi personaus. Parlem donc, de projectes e de sensibilitats, parlem de prioritats e non d'essentialismes. Eth país i guanharà, e dempús des eleccions cerquem eth consens e trebalhem, des dera pluralitat, a favor deth país.

Francés Boya

sauvadors de pàtries qu'an portat es pòbles tara destruccion e ath desastre. Per tant, e deuant era possibilitat de trigar, me declari sustot democrata e aranesista, mès era mia posicion me permet perfectament compartir objectius personaus o de territòri damb es

lonha, agrade o non. Dit açò, era racionalitat aurie d'aplicà-se entenen era politica com ua via que mos amie de cap as punts d'entesa, o aumens de debat leau, se volem que sigue un ahèr de construccion e non pas de conflicte e d'enfrontament. Son ahèrs de molta transcen-

**SE JAMÈS TAS DEMANAT COM AJUDAR ARA
GENT D'ETH DIARI NON AC DOBTES: HÈ-TE
SOSCRIPTOR.**

Telefon 619294159

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Europa des Pirineus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num. 5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companyans.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.